

Mezőgazdasági Népoktatás

XVI. évfolyam, 5. szám.

(GAZDASÁGI NÉPISKOLA)

Kiskunhalas, 1931. május

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: egész évre 8 pengő. Az előfizetési és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete pénztárának Tűrkévére az 54.135 csekkzámlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
NAGY JÓZSEF BÉLA

Megjelenik augusztus kivételével havonta. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kiskunhalas Gazdasági Népiskola. — Az Egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: Nagy József Béla Kiskunhalas. Kiadótulajdonos: a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete, Makó.

G. Sz. O. E. Halász Ferenc emlékszerleg, vándordíj.

Országos Egyesületünk tevékenységének első szép megnyilatkozása annak idején a hála volt, amidőn kimondotta, hogy intézményünk elgondolójának, életrehívójának az akkor még életben levő **Halász Ferenc** kultuszminiszteri osztálytanácsos nevére az Eötvös alpnál a Ferenc József Tanítók-Házában egy 4000 koronás ágyalapítványt létesít egy gazd. szaktanító felsőbb iskolát végző gyermeke számára. Ez a teljes összegében befizetett alapítvány a korona devalvációja folytán ma 448 fillér értéket képvisel. Egyesületünk egy későbbi elhatározásában szintén a hála és elismerés látható jelét akarta állítani **báró Wlassits Gyula** volt kultuszminiszter tiszteletére azért a megértésért, amellyel Halász Ferenc munkatársának elgondolását, mint Miniszter, magáévá tette és intézményünket mint millenáris-alkotást, életre hívta, ezért az Eötvös alpnál a Péterffy Sándor otthonban egy gazd. szaktanító felsőbb iskolát végző leánygyermek részére egy 8000 koronás ágyalapítvány létesítését határozta el, amely összeget kb. egyharmad részben be is fizetett, ami azonban a koronaromlás folytán ma már 225 P 57 fill. összeget tesz ki. A háború alatt intézményünk, karunk és egyesületi életünk iránti jóindulatú támogatásért **gróf Mailáth József** v. b. t. t. urat nemcsak örökös diszelnökké választotta meg egyesületünk, hanem nevére az Eötvös alpnál szaktanítói özvegy és szaktanítói árvák részére 6000 koronás alapítványt létesített, amire kb. egyharmad részt be is fizetett, de ez is a koronaromlás folytán 213 P 54 f.-re zsugorodott össze. A **Rádli-alap**, amely már a magyar pénz romlása után keletkezett, 8000 P alapítványnak mondatott ki, amiből 1930 jun. vége óta már 6621 P. 99 fill. összeg és időszakos kamatai kezeltek pénztárunknál.

A fentiekből látjuk, hogy egyesületünk életére nehéz, lidércnyomással fekszik e négy **becsületbeli** tartozás rendezésének kérdése. A Rádli-alap létesítésével kapcsolatosan, az akkori pénztárnok a fenti négy alap céljaira a megtakarításokat egy, u. n. **valorizációs alapba** gyűjtötte össze, amelyet egyesek ily című adományai is emeltek, ez alap ma 1160 P 72 f. és időszakos kamataival együtt az egyesület

pénztárában kezeltek. A múlt évben e célra, fedezet hiánya miatt semmi sem volt fordítható, az idén is kevés remény mutatkozik ez alap gyarapodására. Már pedig öt csonka vagy devalvált alap csak a jószándéknak a dokumentuma és a gyenge erőnek beismerése és semmi más! Itt az idő, hogy e becsületbeli tartozásokat fokozatosan és véglegesen rendezni kell.

A rendezés sorrendje is adva van. Egyesületünk amely sorrendben nyilatkozott meg alapítási szándékaiában, úgy kell azokat végrehajtani, a megváltozott időknek megfelelő módon rendezni. Arról már szó sem lehet, hogy e négy alapítványt egyszerűen valorizáljuk, mert erre anyagilag igazán gyengék vagyunk, mert a 26 ezer P-vel szemben alig 8 ezer P-t kellene több mint kétharmad részszel kiegyenlíteni. Erre a mai helyzet alapján nem évtizedek, de talán századok kellene. Azért hangsúlyozom, hogy e becsületbeli tartozások csak is az alapítványok intencióit szem előtt tartva, a megváltozott időknek megfelelő formában, közmegegyezéssel véglegesen rendezendők.

Most, hogy bevégzett do'oggá vált, hogy ez év nyarán Szegeden kiállítással kapcsolatban kongresszust hív egybe egyesületünk, magától kínálkozik az alkalom és mód, hogy becsületbeli tartozásunk első részletét letörlesszük. Alkalmos volna ez idő a Halász alapítvány-ügy rendezésére oly módon, hogy a valorizációs alpból 1000 pengős összegben belüli egy művészi alkotású szerleg, vándordíj alapítatnék, melyben melyben néhány szóval a Halász Ferenc emlékének áldozva bevészték a Halász szoba alapítvány emléke is. E szerleget az Egyesület — mint vándordíjat — minden 5-ös, illetve 10-es számú évben, az egyesület által rendezett önálló vagy más kiállítással kapcsolatos kiállítás keretén belül a 10-es évben oly önálló gazd. népiskolának itélné oda, amelyiknek a kiállított anyaga a legszebb, az 5-ös évben pedig oly gazd. szaktanítónak, vagy szaktanítónőnek juttatná, akinek a kiállított anyaga szakszempontról elsőrendű. A bíráló zsűri állapja a mindenkor egyesületi elnökből, az egyesületi tisztikar által szavazattöbbséggel megvá-

lasztott gazdasági népoktatásügy négy e tisztség elvállalására felkért tanúgybarátból. A zsüri elnökét kebeléből maga választaná. Előadója mindenkör az egyesület elnöke lenne. A szegedi kongresszusi kiállítás ideje 10-es évszámnak vétetnék.

Azt hiszem, hogy e szerleg alapításáról egyesületünk nemcsak Halász Ferencünk halhatatlan emléke iránti tiszteletének gyujtana ismét messzevilágító fényt, de a köz érdekében iskoláink között oly nemes versenyt támasztana, amire nekünk a kongresszus kiemelkedő, nagy, úgy lehet sorsdöntő

óráiban szükségünk is van.

Elgondolásomnak nincs semmi akadály, kivételéhez csak jóindulat kell. Az pedig kétségkívül megvan.

Ezért hiszem, hogy a GSzOE Halász Ferenc emlékszerleg, mint vándordíj, csak a szükséges fizikai idő által van korlátozva, de ha ez lepergett a végtelen idő homokórájában, ez már valóság lesz és nem álom. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Egy hű egyesületi tag.

Értesítő könyvecske.

Irta: M. J.

A »Mezőgazdasági Népoktatás« f. évi március havi számában Matos István kollégám tollából »Iskoláink bizonyítványáról« címmel, egy érdekes cikk jelent meg. Cikkirő megállapítja, hogy e kérdéssel egyesületünk már több ízben foglalkozott. Véleménye szerint ma, azt lehet tapasztalni, hogy az iskoláink által adott osztályzatnak sem szülő, gyermek előtt nincs elég értéke. Ennek oka szerinte a mai értesítő könyvecske. Ő, ez értesítő könyvecske helyett az általa összeállított félévi és évvégi szintén könyvecske befoglalt bizonyítványminta-ürlap-ot ajánlaná, természetes ami iskoláinknak megfelelő adatokkal is ellátva.

E kérdéssel egyesületünk többször foglalkozott úgy mint önálló tárggyal, úgy is mint az egész tanügyi adminisztráció egy részletével. Annak idején a minisztérium által rendezett igazgatói értekezletnek is egyik tárgya volt. Lapunk jelenlegi szerkesztőjének is e tárgyban egy nagyobb, szép tanulmánya jelent meg.

En is aláírom, hogy az értesítőkönyvecskét meg kell reformálni, de a cikkirő kiindulási pontját nem tudom a magamévá tenni, mert meg vagyok győződve, hogy a szülők és tanítványok ez értesítőkönyvecskébe adott osztályzatot nem azért nem értékelik kellőleg, mert az az elemi iskolai értesítőkönyvecskében van, hanem azon egyszerű okból, mert erre a bizonyítványra az életben nincs szükségük. Elélhetnek Matuzsálem koráig, de sehol,

soha, senki meg nem kérdezi tőlük sem hivatalosan, sem privátim, hogy a gazdasági népiskolát elvégezték-e? Egyszer, harminc év alatt, egy tanítványom, midőn valahova folyamodott, mivel iskolai bizonyítványait kérték tőle, kiváltotta a gazdasági népiskolai bizonyítványát is. A folyamodó ezt az egyet, mint feleslegest röviden vissza is kapta. Az a nagy bajunk e kérdésben, hogy ennek a bizonyítványnak az életben annyi értéke sincs, mint az újraelváltási bizonyítványnak. Származhatna csak az ily bizonyítványnak birtokosa javára mással szemben bármily csekély anyagi vagy erkölcsi érték, mindjárt megbecsülné azt úgy szülő, mint tanuló. Legalább dicsekedni lehetne vele, mint a kiszolgált katonának az obsitos levelével, akkor már érték volna ez is.

Téved cikkirő abban is, hogy a külön kiadott értesítő könyvecske más értékelésben részesülne, mihelyt az elemi iskolai bizonyítványaitól külön lenne befoglalva. Hiszen valamikor Makón és Cegléden a gazdasági népiskolák külön értesítő könyvecskét adtak ki, de a tanulók és szülők ennek sem tulajdonítottak nagyobb értéket mint a többi értesítőnek.

Kifogásolható érték kiállításnál a fontoskodó aprólékosság. 24 félnapi tanítás után körülbelül ugyanannyi osztályzatot adni nézetem szerint nem komoly dolog volna. Iskoláinkban félévi, még összevont alakban is az osztályozás

GERGELY-FÉLE **K O L U M B U S** SZABADALMAZOTT
KELTETŐ- ÉS NEVELŐGÉPEK
LÁMPANÉLKÜLI MELEGVIZFŰTÉSSEL, VALAMINT LÁMPA- ÉS MELEGVIZFŰTÉSSEL
50, 100, 200, 300, 400, 600 és 800 tojás befogadóképességgel. Sok száz elismerőlevél! 1922 és 1930 évi modell! — A gyakorlatban fényesen bevált. Sok száz elismerőlevél!

Tojáshozamra berendezett fajbaromfi tenyésztés.

Legjobb tojókból származó fehér amerikai leghorn-tyukok. Tenyésztőtojás és naposcsibe eladás. Csapófészek-ellenőrzés és törzskönyvezés. Az állomány vérvizsgálat alapján fehérhasmenésmentes.

Ólak, baromfitenyészt. eszközök, erőtakarmányok.

Amerikai boxstermelésre berendezett méhészet, Fajméz és csemege lépesméz.

Válaszbélyeg ellenében díjtalan szakoktatás.

GERGELY BÉLA BUDATÉTÉNY
VASUTI ÁLLOMÁS: BUDAFOK MÁV.

EZELŐTT: KÁPOLNA-UTCA 85. SZ. (PEST MEGYE)
MOST Utca nevének megváltoztatása folytán SÁNDOR-UTCA 3.

felesleges. Igen sok helyen, — nézetem szerint igen helyesen, — nem is csinálják meg, mert eltekintve a sok írásbelitől, az értesítőknél februárban és azt követőleg való ismét összeszedése oly sok időt rabol el a tanítástól, hogy kár lenne erre a dologra azt pazarolni. Amíg az első félévi osztályzat eredménye 24 félnapi tanítás után adódna, a második félévben pedig $2 \times 8 = 16$ félnapi tanításért kellene 20-nál több osztályzatot osztogatni. Nézetem szerint az 5 havi $5 \times 8 = 40$ félnapi elméleti és $5 \times 4 = 20$ félnapi gyakorlati, vagyis az évi 60 félnapi tanítás után elegendő az egyszerű osztályozás is.

Azok közé tartozom, mint már fentebb is kifejtettem, akik az értesítő könyvecske revízióját sürgették és így tehát szükségesnek tartják. Azt azonban lényegtelennek tartom, hogy külön legyen vagy együtt legyen kötve a mindennapi iskolai bizonyítványoktól. Magam részéről jobbnak tartom, ha együtt van a mindennapi iskolaival, mert ez lehetővé teszi a gyermek előképzettségének könnyebb megismerését, megkönnyíti a gyermek tanulmányozását, de e mellett a gyermeknek is együtt, az ő primitív életviszonyai mellett, könnyebb az egynek az őrzése, mind kettőnek és a beszerzést is megkönnyíti. Iskoláink felszabadítják az ily értesítőkönyvek beszerzési árának nem mindig simán lebonyolítható összeszedésétől, a gyermek adatainak újból való összeállításától.

Hanem szükségesnek tartanám, hogy iskoláink részére levő rovatok úgy értesítő könyvecskeben, mint anyakönyvbe újra állíttassanak össze. Vezettem már tanító-

képezdei anyakönyvet is, de állítom, hogy kevesebb rovatval, noha egy tanulónak, a négy évfolyamra csak egy sora volt. Ez a mai rengeteg tantárgy rovat csak zavar és a sok fától nem lehet látni az erdőt s önkénytelenül! is az embert csak tévedésekbe viszi bele. Nézetem szerint a közismereti osztályzatokra semmi szükség nincs, hisz már közismereti oktatása a népiskola által befejeztetett. Ehelyett elegendőnek vélném, ha a rovat fejébe az lenné: N. N. önálló gazdasági népiskolai vagy gazdasági továbbképző népiskolai I., II., vagy III-ad osztályu tanuló, aki ilyen meg ilyen jellegű népiskola ennyi vagy annyi osztályát általános, jeles vagy stb. eredménnyel végezte x tanévben, következő osztályzatokat érdemelte ki: Szorgalom — Magaviselet — Hit- és erkölcsstan — Növénytermelési tárgyakból — Állattenyésztési tárgyakból — Kertészeti tárgyakból — Szőlőmivelés- (borászat)-ból — Háztartás- és egészségtanból — Női kézimunkából — Házi iparból — Gazdasági, kertészeti (szőlő) és állattenyésztés, háztartás- és főzésben való gyakorlata—.

Ily beosztás mellett is, a hatvan félnapi tanítás után 11 osztályzat jut. Természetes, hogy amely tárgyakat a fiuk vagy megfordítva a lányok nem tanulnak, kijavítva, illetve ki lenne huzva, ugy a tárgyakból, mint az osztályzati rovaton.

Természetes, hogy iskoláink édestestvérei a továbbképző iskolák e beosztást ép oly jól tudnák használni, mint a mi önálló iskoláink.

Már dereng!

Irta: —nár.

Az Omge igazgatóválasztmányának, ugyis mint Geosz végrehajtóbizottságának folyó évi március hó 23-án Budapesten megtartott II. rendes gyűlésén a debreceni gazdasági akadémia beolvasztása a debreceni tudományegyetembe feletti vitájában Törley Bálint »...Felveti azt a kérdést, nem lenne-e megkönyör a gazdasági előadások kérdését közös nevezőre hozni. A mai helyzet ugyanis az, hogy a falvakban gazdasági előadásokat tartanak a vármegyei gazdasági egyesületek, a gazdaszövetség, a többtermelési liga, a méhészeti-, selyem- és borászati felügyelőségek, stb. Ha a **Hold-utcai** vagy az **Országház-téri miniszteriumok ablakaiból nézzük az alsógazdasági oktatásnak ezt az intenzív sűrítését**, akkor úgy látjuk, mintha egy céltudatos munka folyónék az országban. De ha azután a **falu perspektívájából** nézzük ezeket a dolgokat, akkor egy nagyon **kritikus képet** kapunk. Szükség lenne ezeket a különféle előadásokat **egységesíteni** és egy közös szervezet hívni életre; hogy ezután a **falunak boldogítása ne ad hoc történjék**, hanem az alsófoku oktatás terén **egy valóban egységes, céltudatos munka** tudjon megindulni«...

E jól meglátott koatikus kép még zavarosabbá lesz, ha ebbe bele kapcsoljuk a felszólaló által még meg nem említett sokféle és ezeken felül szintén az e célt szolgáló rádiós-előadásokat is. Mily energiapocsékolás az egész vonalon! Bizony itt volna az idő, hogy e téren is lenne már egy racionalizáló miniszteri biztosunk. Az, hogy itt csapásról nem beszélhetünk, oka az, hogy a falu népe sokkal konzervatívabb, hogy magát átengedné a

kísérleti-nyul szerepére. Azt tartja, hogy a szó elröpül nyomtalanul s őt majd legfeljebb alkalmilag összeszidják, hogy nem tud felmelegedni, nem tudja, hogy konzervatizmusával megakadályozza önboldogulását és tovább türi tehetetlenül az őt elöntő szöveget. Az bizonyos, hogy minden »népboldogító« — bár a falu e szépszót is egynéhány betű összeforgatásával rosszmájúan hasonló hangzású szóval cserélte fel, bosszút állva az őt ért sok megérdemelt, de még több meg nem érdemelt szidásért — szándéka kétséget kizáróan jóindulatu, át van hatva cselekménye fontosságától. De hát a pokol utja — a példabeszéd szerint is — nem-e jó szándékkal van kikövezve? Ez az ut pedig nem a menyországba vezet. Itt is, ez a rengeteg jó szándéku energia feláldozása bizonyos, hogy nem a bol-

Ingyen és bérmentesítve
küldjük meg bárkinek ZOLLER:
„A modern szalmakaptár”
című könyvét 3 napos tanulmányozásra.
Megtartása esetén a könyv ára: **2.— pengő**
Aki tőkebefektetés nélkül akar méhészetre
berendezkedni, annak e könyv
nélkülözhetetlen.

dogulás útjára vezeti a falut.

Mi e kérdésnél a legnagyobb baj, mi az akadálya annak, hogy ezek a jószándéku, sok tudást igénylő cselekedetek, jó gyümölcsöt nem teremnek, céljukat el nem érik? **Két fő hibájuk van.** Egyik az, amit a felszólaló is megállapít: a rendszertelenség; a céltudatos, egységes irányítás hiánya. A másik az, hogy az illetők jó részben a népet kellően nem ismerve, foglalkoznak annak nehéz problémáival, nem tudják eltalálni azt az alaphangot, amivel annak lelkéhez hozzá lehet férni és azt meg lehet úgy közelíteni, hogy az hü követőjévé váljon. A magyar nép lelke igen kényes-szerkezet. Nem tűri a leereszkedést, a vállveregetést, de bezárul a lóhátról beszélővel szemben is. Nem kell azt hinni, hogy el lehet kápráztatni őt a nagy tudás fitogtatásával vagy ki lehet elégíteni ennek ellentétével a tárgy abécéjével. Oh nem! — Ő csak ott talál kielégülést, ahol sem többet, sem kevesebbet, de ép annyi! kap, amire neki szüksége van. Ennek a szükségesnek is fontos a tálalása. Itt már, hogy az jó, igazán megfelelő legyen, nem elég a tárgyi szakember, ide már a művész kell. **Tanítani kell tudni. Nem előadni, tanítani kell.** Nehéz mesterség,

erre születni kell!

Ha nemcsak reáeszmelenek arra a hivatottak, hogy céltudatos irányítás nélkül meddő a legodaadóbb munka és reájönnek arra, hogy a tudás is csak akkor érték, ha azt hozzáértőek hirdetik, megszűnik az energiapazarlás, akkor már nem csak dereng, de világosság is lesz! Akkor már nem kell szidni a falut, hogy nem akar az boldogulás útjára lépni, nem akar tanulni, de még oly párbeszédet sem lehet hallani, ami a napokban ütötte meg a fülem, egy népboldogító előadásról két földitől:

— Na mit hallottál? Dógom volt, nem mehettem!

— Ne sajnálja sógor. Ez bizony nem nekünk kellett, hanem neki! Ugy látszik ez hiányzott még a napidijbul.

Egységes vezetéssel, hozzáértéssel ebből a hangzavarból micsoda orcsesztert lehetne teremteni egy Toscanini karmesteri tehetségnek, Uram Isten!

Már a vágy megvan egyesek lelkében egy országot átfogó szimfónia után, tehát nem késhet soká az értékeket összegyűjtő, alkotó művész érkezése sem. — Hiszem, hogy nem sokára itt lesz a magyar-népoktatás dicsőségére a nemzetre javára.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
780—02. 41—1931. szám.

**Valamennyi önálló gazdasági népiskola tek.
Igazgatóságának.**

Az agrár tudományok fejlődését és a nagy költséggel végzett külföldi kísérletek eredményeit ismertető és hetenként megjelenő »Mezőgazdasági Sajtószemle« című nyomatos hetilapnak előfizetését — amennyiben arra az iskola saját jövedelmi forrásainak terhére képes előfizetni — a tek. igazgatóság figyelmébe ajánlom.

A szóbanforgó lap előfizetési ára havi 2 P és a Mezőgazdasági Sajtószemle szerkesztőségénél (Budapest, V., Báthory-u. 24. sz.) rendelhető meg.

Budapest, 1931. évi március hó 31-én.

A miniszter rendeletéből:
Dr. Zsarkó Pál sk.
miniszteri osztálytanácsos.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745—11. 89—1931. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Matos István egri állami gazdasági szaktanítót a a békési önálló gazdasági népiskolához áthelyezte. Budapest, 1931. évi április hó 10-én.

A miniszter helyett:
Dr. Petri Pál sk.
államtitkár.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745—11. 6—1931. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Kalmár Géza szegedi állami gazdasági szaktanítót az egri önálló gazdasági népiskolához áthelyezte. Budapest, 1931. évi április hó 10-én.

A miniszter helyett:
Dr. Petri Pál sk.
államtitkár.

Bármiféle tanszer, taneszköz és laboratoriumi felszerelés a legjobb minőségben és legmértányosabb áron

Fill és Bartuska

laboratoriumi felszerelési-, üvegtechnikai cikkek- és tanszergyárában
szerezhető be! Budapest, I., Bertalan-u. 26

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745—05. 63—1931. szám.

Pályázati hirdetés.

Nyári tanítói gazdasági tanfolyamok tban.

(Közzététel a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 745—05. 63—1931. VII. a. számú rendelete alapján.)

Folyó évi július hó 6-ától kezdődőleg egy mezőgazdasági szakiskolánál és esetleg egy önálló gazd. népiskolánál is 4 hetes gazdasági tanfolyam rendeztetik. Ezen tanfolyamokra kizárólag elemi iskolai tanítók vétetnek fel. Előnyben részesülnek azon tanítók, akik valamely gazdasági irányu továbbképző (ismét ő) iskolában a gazdasági tárgyak tanítását jelenleg is ellátják a 66.569—1902. sz. rendelettel kiadott szervezet 30. §-a értelmében kiadott jogositvány alapján. A felvételi kérelemhez csatolandó a gondnokság, vagy iskola-szék elnöke által kiállított ily irányu igazolvány.

A mezőgazdasági szakiskolánál rendezett tanfolyamokra felvett hallgatók teljes ellátásban részesülnek és részükre megtérítetik az oda- és visszautazással kapcsolatban felmerült vasuti utazási költség, míg az önálló gazdasági népiskolánál rendezett tanfolyamra felvett hallgatók összes kiadásai (elhelyezési, ételmezési, utazási stb.) fedezésére egyenként 120 (Egyszázhusz) pengő anyagi támogatásban részesülnek.

Ezen tanfolyamokra való felvételért folyamodók, kérvényeiket hozzám címelve legkésőbb f. évi május 25-ig a felettes kir. tanfelügyelőhöz nyújtják be.

A beérkezett pályázatok alapján a Földművelésügyi Miniszter Urral egyetértőleg fogom kijelölni azokat, hogy kik osztassanak be mezőgazdasági szakiskolánál és kik az önálló gazdasági népiskolánál esetleg rendezett tanfolyamra.

Budapest, 1931. évi május hó 4-én.

A miniszter helyett:

Dr. Petri Pál sk.
államtitkár.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
745—05. 63—1931. szám.

Pályázati hirdetés.

Nyári tanítónői gazdasági tanfolyamok tban.

(Közzététel a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 745—05. 63—1931. VII. a. számú rendelete alapján.)

Folyó évi július hó 6-tól kezdődőleg a putnoki m. kir. gazdasági felső leánynevelő intézetnél, f. évi július hó 13-tól kezdődőleg pedig a kecskeméti m. kir. gazdasági szaktanítónőképző intézetnél négy hetes tanítónői gazdasági tanfolyamok rendeztetnek. Ezen tanfolyamokra kizárólag elemi iskolai tanítónők vétetnek fel.

A felvételnél előnyben részesülnek azok az elemi iskolai tanítónők, akik valamelyik gazdasági irányu továbbképző (ismét ő) iskolában a gazdasági tárgyak tanítását jelenleg is ellátják.

A tanfolyamra felvett hallgatók teljes ellátásban részesülnek és részükre az oda- és visszautazással kapcsolatban felmerült vasuti utazási költségek is megtérítetnek.

A tanfolyamokra való felvételért folyamodók kérvényei hozzám címelve folyó évi május hó 25-ig a felettes vármegyei kir. tanfelügyelőhöz nyújtandók be.

A beérkező pályázók közül a Földművelésügyi Miniszter Urral egyetértőleg fogom kijelölni azt, hogy ki melyik tanfolyamra vétessék fel.

Budapest, 1931. évi május hó 4-én.

A miniszter helyett:

Dr. Petri Pál sk.
államtitkár.

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

*Kedvező fizetési feltételek.
Alacsony havi részletek.*

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Fióküzlet az ország minden nagyobb városában

II. osztály.

Téli félév.

Tantárgy és tanítási anyag

Hónap	Hét	Részletes növénytermelés	Állattenyésztés	Fenyészés és	Szőlőművelés	Konyhakertészet	Olvadás és fogalmazás	Történelem és földrajz	Számtan és mértan
Heti óraszám									
November	1	A buza és rozs termelése.	A lótenyésztés fontossága és a lófajták. A ló testrészei.	A nemesített fák telepítése a kiültetésig.	A szőlőművelés célja.	Szántóföldi zöldségtermelés.	A ragadós vagy fertőző betegségek.	Károly Róbert.	Vegyes feladatok a négy alapterület gyakorlására egész számokkal és tizedes törtekkel.
	2	Az árpa és zab termelése.	Tenyészállatok megválasztása. Az életkor meghatározása.	Az első évi gondozás.	A tőke nevelése.	A fejes káposzta szántóföldi termelése.	A levél. A tudóvész.	Nagy Lajos.	
	5	A köles és hajdina termelése.	Vemheség, ellés. Csikónevelés.	A törzs nevelése.	Tőkefejművelés.			Hunyadi János.	
	4	Összefoglalás.	Takarmányozás. A ló gondozása.		Sarkos művelés.		A levél.	Mátyás király.	
December				Akorona nevelése.		A hagyma szántóföldi termelése.			
	1	A bab, borsó és lencse termelése.	A ló betanítása és rossz szokásai. A lószékér és szerzés szám gondozása.		Szálvesszős művelés.		Az egyiptomi szembetegség.	A mohácsi vész.	A tőke, kamat és % fogalma.
	2	A búkköny és csillagfürt termelése.	A ló betegségei és szavatossági hibái.	Cseriék nevelése.	Lugasművelés		Bizalmas levél írása.	A török hódoltság.	A kamat kiszámítása. Szabálytalan négyszögek területe.
	3		Összefoglalás.			A sárgarépa és petrezselyem szántóföldi termelése.	A vörheny. A torokgyík.		
	4	K a r á c s o n y i s z ü n e t							
		A tengeri és citrom	A szarvasmarhatenyésztés fontossága	Fásítás. Gyümölcs			Ülletett levél írás	A harmincéves	A % kiszámítása

II. osztály.

Téli félév.

Tantárgy és tanítási anyag

Hónap	Hét	Konyhakertészet	Állattenyésztés és tejgazdaság	Háztartástan	Kézimunka	Olvasás és fogalmazás	Csecsemő-gondozás	Történelem és földrajz	Számтан
Heti óraszám									
November	1	Káposztafélék termelése.	A tej értékesítése és feldolgozása.	A táplálkozásról. Tápanyagok.	Női ing. Melltartó. Női nadrág. Női hálóing. „A fehérnemű anyaga” c. olv. Házivászon c. olv. tárgyalása.	A betegségről.	A csecsemő fürösztése és ruhája.	Károly Róbert.	Vegyes feladatok az első osztály anyagából.
	2		Vajkészítés.	Tej. Tojás. Hus.		A levél.		Nagy Lajos.	
	3	Laboda- és salátafélék termelése.	Sajtkészítés.	A hus feldolgozása.		Balesetek.		Hunyadi János.	
	4		A vaj- és sajtkészítés melléktermékei.	Hüvelyesek. Zöldsézelékek.		Bizalmas levél-írása.		Mátyás király.	
December	1	Gyökér-, gumós- és hagymás növények termelése.	Tejszövetkezetek.	A zsirok. A cukor. Szőlőcukor.		Idegen tárgyak a szem-, orr-, fül-üregben és a légzőcsőben.	A fej és bőr-ápolása.	A mohácsi vész.	Feladatok a következtetés gyakorlására.
	2			Keményítőtartalmu tápszerek.		Üzleti levél-írása.		A török hódoltság.	
	3		Ismétlés.	Örlés. Kenyér-sülés.					
	4	K a r á c s o n y i s z ü n e t							
			Baromfiudvar és	Kalácskészítés.		Ájulás, vízbefulás, megfagyás.		II. Rákóczi Ferenc.	

Január	2		A baromfitenyésztés segédeszközei.	Levestészta. Tarhonya. Kásafélék.	Összevart alsószoknya. Ingnadrág. Hálókabát. Férfi alsónadrág. Férfiing. Mértékvétel. „Összefoglalás” c. olv. tárgyalása.	Kérvényírás.	A fogzás.	Ismétlés.	Tara-, nettó- és bruttó súly. Számítások a sertéstenyésztés köréből.			
	5	Hüvelyes növények termelése.	Tyúktenyésztés.			Torok- és szem-betegségek.				A népek egymásra vannak utalva.		
Február	4	Paradicsom és paprika termelése.	Pulykatenyésztés.	A burgonya.		Nyugta.	Állatoktól kapható betegségek.	A gyermek gondozása egyéves korban.	Magyarország szomszédállamai:	Számítások a baromfitenyésztés köréből.		
	1	Fűszernövények termelése.	Kacsatenyésztés.	A fűszerek.		Ellennyugta.						
2		Lúdtenyésztés.			Hidegtelelés, láz, járványok.	Európa nagyobb államai:					Számítások a tejjgazdaság köréből.	
3	Vegyes kerti növények termelése.	Galambtenyésztés.	Italok.									
Március	4	Összefoglalás.	Baromfibetegségek.		Számla.	Tüdővész.	Ismétlés.	Európa többi államai.	Számítások a kerítészet köréből.			
	1	A kerti termények betakarítása és eltartása.		Az étkezésről.								
	2	Kerti növények magtermelése.	Toll- és tojásértékesítés. Baromfivizsgálás.	Egy heti étlap.	Elismervény.					Kolera.	Ismétlés.	Számítások a háztartás köréből.
	3	Kerti növényeink betegségei.										
4	I s m é t l é s.				Bizonyítvány.							

Nyári félév.

T a n i t á s i a n y a g.					
Hó- nap	Hét	Elmélet	Gyakorlat		
Szeptember	1	Beírások			
	2	Természettani alapfogalmak.	Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.		
	3	A testek tulajdonságai.			
	4	A légnemű testek.			
Október	1	A levegő mozgása.			
	2	A hő vagy melegség.			
	3	A légköri lecsapódások.			
	4	Szünet.			
Április	1	A fény A hang.		Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.	
	2				
	3				
	4				
Május	1	Az egész évben tanultak összefoglalása.	Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.		
	2				
	3				
	4				
Június	1	Összefoglaló ismétlések.			Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.
	2				
	3				
	4	Évzáró vizsgák.			

Január	2	A csicsóka termelése.	A testrészek. A szarvasmarha életkorának meghosszabbítása.	Faültetés.			A himlő vagy kanyaró.	II. Rákóczi Ferenc.	Szabálytalan négyszögek területe.
	3	Répatermelés és töktermelés.	Vimhesség, ellés. Borjúnevelés.	A kiültetett fák ápolása.	A szőlő rendezévi munkái.		Hatóságnak szóló levél írása.	Összefoglalás.	A tőke kiszámítása.
	4	Összefoglalás.	A szarvasmarha takarmányozása.	Gyökereket bántó állatok.		Az ugorka szántóföldi termelése.	A számárhurut.	A népek egymásra vannak utalva.	Sokszögek területe.
Február	1	A lucerna és balta-cim termelése.	A szarvasmarha betegségei.	A fásrészeket pusztító állatok.			Nyugta.		Fejbeli kamatszámítás.
	2	A lóhere, biborhere és nyulszapuka termelése.	Összefoglalás.	A fa zöld részeit és a leveleket pusztító rovarok.	Az időjárás és talajokozta károsodások és betegségek.	A dinnye szántóföldi termelése.	A tifusz. A kolera.	Magyarország szomszédállamai: Ausztria, Csehország, Oláhország, Szerbia.	Sokszögek területe.
	5	A csalamádé, mohar, takarmányrozs és kevert takarmányok termelése.	A tej kezelése és értékesítése. Vajkészítés. Sajt-készítés.	Rügyet és virágot pusztító rovarok.		Összefoglalás.	Ellennyugta.		Írásbeli kamatszámítás.
	4	A kender és len termelése.	A lefőlözött tej, iró, savó, kefir, joghurt.	Gyümölcsöt pusztító rovarok.	A szőlő állati ellenségei.	Gyógynövények termelése.	Állatoktól származó ragadós betegségek.	Európa nagyobb államai: Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Olaszország.	A kör kerülete.
Március	1	A dohány, repce, mák és napraforgó termelése.	A méhtenyésztés fontossága. A méhcsalád tagjai.	A gyümölcsfák növényi betegségei. Egyéb betegségek.		Ánizs- és köménytermelés.	Számla.		A kör területe.
	2	Rét- és legelőgondozás.	A rajzás. A méhek munkája és a méztermelés.	Gyümölcsfaápoló szerek és anyagok. Gyümölcsfavédelmi eljárások.	A szőlőbetegségeket okozó főbb gombák.	Koriandrum-, majoranna- és borsmentatermelés.	Elismervény.	Európa többi államai.	
	3		A méhek ellenségei. A méhek betegségei.	Öreg fák ifjítása.	Összefoglalás.	Összefoglalás.	Bizonyítvány.		Vegyes feladatok.
	4	I s m é t l é s.							

Nyári félév.

T a n i t á s i a n y a g.					
Hó- nap	Hét	Elmélet	Gyakorlat		
Szeptember	1	Beírások			
	2	Természettani alapfogalmak.	Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.		
	3	A testek tulajdonságai.			
	4	A légnemű testek.			
Október	1	A levegő mozgása.			
	2	A hő vagy melegség.			
	3	A légköri lecsapódások.			
4	Szünet.				
Április	1	A fény A hang.		Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.	
	2				
	3				
	4				
Május	1	Az egész évben tanultak összefoglalása.	Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.		
	2				
	3				
	4				
Június	1	Összefoglaló ismétlések.			Időszerű gazdasági, háztartási és kerti munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások. Kézimunka.
	2				
	3				
	4	Évzáró vizsgák.			

Január	2	A burgonya és csicsóka termelése.	A szarvasmarha testrészei. A szarvasmarha életkorának megh. zása	Faultetés.	A szőlő rendes évi munkái.	Az ugorka szántó földi termelése.	A himlő vagy kanyaró.	II. Rákóczi Ferenc.	Szabálytalan négyszögek területe.
	3	Répatermelés és töktermelés.	Vemhesség, ellés. Borjunevelés.	A kiültetett fák ápolása.			Hatóságnak szóló levél írása.	Összefoglalás.	A tőke kiszámítása.
	4	Összefoglalás.	A szarvasmarha takarmányozása.	Gyökereket bántó állatok.			A számárhurut.	A népek egymásra vannak utalva.	Sokszögek területe.
Február	1	A lucerna és bal-tacim termelése.	A szarvasmarha betegségei.	A fásrészeket pusztító állatok.	Az időjárás és talajokozta károsodások és betegségek.	A dinnye szántó földi termelése.	Nyugta.	Magyarország szomszédállamai: Ausztria, Csehország, Oláhország, Szerbia.	Fejbeli kamatszámítás.
	2	A lóhere, hiborhere és nyulzapuka termelése.	Összefoglalás.	A fa zöld részeit és a leveleket pusztító rovarok.			A tifusz. A kolera.		Sokszögek területe.
	3	A csalamádé, mohar, takarmányrozsa és kevert takarmányok termelése.	A tej kezelése és értékesítése. Vajkészítés. Sajt-készítés.	Rügyet és virágot pusztító rovarok.	A szőlő állati ellenségei.	Összefoglalás.	Ellennyugta.		Írásbeli kamatszámítás.
	4	A kender és len termelése.	A lefőlözött tej, iró, savó, kefir, joghurt.	Gyümölcsöt pusztító rovarok.		Gyógynövények termelése.	Állatoktól származó ragadós betegségek.		Európa nagyobb államai: Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Olaszország.
Március	1	A dohány, repce, mák és napraforgó termelése.	A méhtenyésztés fontossága. A méhcsalád tagjai.	A gyümölcsfák növényi betegségei. Egyéb betegségek.	A szőlőbetegségeket okozó főbb gombák.	Koriandrum, majoranna és borsmentatermelés.	Számla.	Európa többi államai.	A kör területe.
	2	Rét- és legelőgondozás.	A rajzás. A méhek munkája és a méztermelés.	Gyümölcsfaápoló szerek és anyagok. Gyümölcsfavédelmi eljárások.			Összefoglalás.		
	3		A méhek ellenségei. A méhek betegségei.	Öreg fák ifjítása.	Összefoglalás.	Összefoglalás.	Bizonyítvány.	Vegyes feladatok.	
	4	I s m é t l é s.							

Nyári félév.

T a n í t á s i a n y a g.			
Hó- nap	Hét	Elmélet	Gyakorlat
Szeptember	1	Beírások	
	2	Az első osztályban tanultak áttekintése.	Időszerű gazdasági munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások.
	3		
	4	Természettani alapfogalmak. A testek tulajdonságai.	
Október	1	A szilárd testek alkalmazása a mezőgazdaságban. A légnemű testek.	
	2	Légnyomáson alapuló készülékek. A levegő mozgása.	
	3	A levegő felhajtó ereje. A hő vagy melegség. A hő hatása.	
	4	A légköri lecsapódások. A fény A hang.	
Április	1	Az egész évben tanultak összefoglalása. A személy sérthetlensége. A közegészségügy.	Időszerű gazdasági munkák bemutatása. Tanulmányi kirándulások.
	2		
	3	Az egész évben tanultak összefoglalása. Iskolaügy. A tulajdon védelme.	
	4		
Május	1	Az egész évben tanultak összefoglalása. Az adók. A telekkönyv. Örökösödési és vég- rendelkezési jog.	
	2		
	3	Az egész évben tanultak összefoglalása. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény.	
	4		
Június	1	Összefoglaló ismétlések.	
	2	Állategészségügyi törvény.	
	3	Évzáró vizsgák.	
	4		

IRODALOM ÉS LAPSZEMLE.

Hogyan lehet a tyúktenyésztés a falu életének könnyítője?

(Molnár Pál könyvének ismertetése.)

Irtta: KUBACSKA BÉLA.

Az utóbbi időben nagyon sok szó esett a magyar baromfi följavításáról és a hazai baromfitenyésztésünk jövőben megoldandó föladatairól. Könyvek, szaklapok, hírlapi cikkek, országgyűlési és egyéb beszédek, rádióelőadások, kormányintézkedések és kormánytámogatások hosszasan és részletesen foglalkoznak a kérdéssel és iparkodnak minél kézzelfoghatóbban bebizonyítani, hogy a helyes és okszerű baromfitenyésztésből milyen szép haszon hozható ki. A sok tojás termelésének, a pompás pecsenyecsirkék előállításának és a jó tenyészanyag kitenyésztésének minden csinájával-binjával igyekeznek megismertetni az érdeklődőket és buzdítani a haszonbaromfitenyésztésre a mezőgazdákat, — a nagy uradalmakat éppugy, mint a falvak törpe birtokosait. S mindez azért történik, mert az utóbbi években az ország a legtöbb idegen pénzt a buzánk után a baromfiaktól tudta külföldről behozni hazánkba. Mig a mostani kis szegény Csonka-országunk is többet vett be a baromfiaktól, mint a béke idők boldog Nagy-Magyarországa. És ez a sok kincs csupán abból az alig észrevett, igénytelen kis házi szárnyasunkból termett elő, amely a falusi és a tanyai udvarokban majdnem csak úgy terem, mint az utszéi gaz és úgy nevelődik nagyra, mint a mezőkön a fű és az erdőkön a vadvirág.

Az a kis tollas semmisség adja ezeket a nagy export-bevételeket, amit a falusi gazda meg se lát és annak a sorsát legtöbbször csak az asszonya kezére bizza, akik bizony kisebb szakértelennel foglalkoznak az aprójószággal, mint amilyen szakértelmet az okszerű és helyes tartási, tenyésztési, nevelési, takarmányozási és ápolási eljárások a baromfiaknál is megkívánnak.

Ki hinné?!

És ki tudná: mi lenne ebből az apró gazdasági haszonállatunkból, ha odakinn a pusztai és a falusi udvarházak körül úgy törődnének vele, ahogyan arra nagyon is rászolgált ebben a bevételkel nem nagyon megáldott időkben és ha legalább annyi gondozást és ápolást kapna, mint amennyit kapnak a jóval kisebb bevételket nyújtó nagyobb gazdasági haszonállatok?!

Pedig a falu népe éppen azzal a három legfontosabb kérdéssel sincsen még tisztában, amelyen az okszerű, a racionális és a sokkal nagyobb haszonnal járó baromfitenyésztésnek az alapja nyugszik: a gazdaságos és helyes takarmányozással, az egészséges és jó ólazzással s végül a baromfibetegségek elleni alapos, hathatós és föltétlen eredménnyel járó védekezéssel, óvintézkedésekkel.

Ez három alaptudás kelő ismeretének a hiánya okozza azt, hogy a falu népe nem tud a baromfitartással és a baromfitenyésztéssel abban a mértékben segíteni a saját anyagi helyzetén, amely mértékben aránylag könnyen képes volna az okszerűbb és helyesebb tartással és gondozással a mostani »szűkös anyagi helyzetét« akár »jólétté« is előmozdítani.

Ezekről a nagyjelentőségű kérdésekről irt a fönti címmel egy nagyon használható gyakorlati kis baromfitenyésztési könyvet Molnár Pál, ismert és kiváló baromfitenyésztési szakírónk, az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara titkára. A kis könyv az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara 1931. évi 2. számú kiadványaként jelent meg nagyon olcsó áron, mindössze 50 fillérért, amely összegnek postabélyegeken való beküldése ellenében portómentesen küldi el bárkinek a Kamara (Kaposvár, Németh István-u. 23.) Ezért az olcsó árért ritkán adnak a

mai világban ennyi üdvös és hasznos dolgot, mint amennyi e könyvben van.

Szerző gyakorlati tudású szakember és a vidéki magyar nép életét és szokásait is nagyon ismeri.

Már a könyv címe is elárulja azt, hogy minden mezőgazdának érdemes ezt a könyvet megvennie, mert abban arról olvashatnak, ami a mai világban a legislegjobbán érdekli őket, hogy hogyan tudnának segíteni saját maguk a nehéz megélhetési viszonyaikon. Semmi elmélet, semmi olyan szép tanácsoknak az osztogatása, amelyek pénzgazdag időkben vannak a helyükön, hanem ehelyett csupa olyan, olcsón és könnyen megvalósítható ésszerű, helyes és föltétlen haszonnal járó gyakorlati jótanácsok és szakszerű kioktatások vannak ebben a kis könyvben, amelyeket az iparkodó gondos gazda mostani időkben is megvalósítani és előnyére kihasználni tud.

Szakszerűen és könnyen érthető előadásban ismerteti meg szerző az olvasóval az egyes fejezetekben azt, hogy hogyan lehet a kitenyésztőnek olcsón és mégis jól etetni, a gazdaságokban mely takarmányok föletetése célszerű és gazdaságos a tyúkokkal az egyes évszakokban, mi a rovarirtás (répabogarak, tarlólegyek, komló gyökereket furo ormányos bogár) és a tarlózás (kipergeit gabonamagvak) jelentősége a vándorlás rendszerekkel, mi a téli takarmányozás fontossága és, hogy e téren van a legtöbb mulasztás, miképpen állítsuk elő takarmányozástaniilag helyesen és mégis olcsón az önetetűkeverékeket, hogyan lehet a tojástermelést fokozni, az állati eredetű fehérjetakarmányok (cserebogár, selyemhernyóbáb), a különféle darák, a szemestakarmányok, a csontliszt, a szész és a többi, a gazdaságban előforduló és általánosan használt takarmányoknak a baromfiak számára való jó összeállításait adja, hogy mely korban mennyit, mit és hogyan etessünk, illetve pótoljunk a baromfiak a saját maga által megszerzett tápláléka mellé, mert »nem mindegy az, hogy mit és hogyan etetünk, mert a rossz etetés pénzkidobás, a jó pedig takarékos és haszon.«

Az ólakról szólva, ismerteti és képekben is bemutatja a jó baromfiólat, elmondja, hogyan lehet falun olcsó és jó ólat építeni, amely tiszta, beül napfényes, egészséges levegőjű, feregmentes és könnyen tisztítható legyen, milyenek a méretei, milyen lehet az anyaga, milyen a berendezése, hogyan készítsük a csapófészkeket, a tojásalványokat és az egyéb fölszerelési eszközöket.

A baromfibetegségekről és az ellenük való védekezésekről is gyakorlatilag és helyesen oktatja ki az olvasókat. Tisztaság, gondos ápolás, fertőtlenítés, az egészségesek közül a betegeknek az elkülönítése, az elhullott állatok és a leölt baromfiak belsőrészeinek és hulladékainak gondos összegyűjtése és azonnali elégetése (nem pedig a szemétdombra való kidobása és a szomszédnak a portájára való keresztülhajtása!), jó erőben és jó kondícióban tartott állatok, ellenálló, edzett és egészséges törzsállomány, gyakori vérfrissítés ugyanilyen kakasokkal, a korcsosodás legkisebb mérvűségének is a megakadályozása a helyes tenyészválasztással és a nemesítéssel, — ezek azok az állattenyésztési eljárások, amelyekkel szerző megismerteti olvasóit s amelyekkel a magyar gazdajvilágnak a 35 millió háziszárnyasát nemesebbé, jobbá és hasznosabbá lehet tenni. Aránylag kevés többletköltséggel, nem sok munkával, rövid idő alatt és saját erejéből végezheti el mindenki a maga udvarán.

Ki kell azonban emelnem még egy nagy érdemét ennek a kis könyvnek. Talán a legnagyobbik ez a sok közül. Mindjárt meg is mondom, mi ez az érdeme. Az, hogy teljesen tisztán lát bele a fajta-kérdések nagyon szövevényes utvesztőjébe. Csak nagyon keveseknél találjuk meg ezt az érdemet. Nem tekereg se jobbra, se balra, hanem biztos itélettel és bátran kimondja az önálló megállapításait és helyes észrevételeit.

Nem csinál fajta-kultuszt. Mert nem a fajta a jövedelem kufforrása, hanem a jó tyúk és a jó tenyésztő! És ebben a fajta-kultusz nélküliségben rejlik benne annak a jövőndő sikerének is a titka, amelynek eredményeképpen a második, a harmadik és a többi kiadásokat is ki fogják kényszeríteni majd a Kamarától — a vevők. Mert a kis könyv tartalma általános és a fajták divatváltozásaitól független baromfitenyésztési elveket és nemesítési utmutatásokat ismerttet meg a kiskgazdákkal.

A könyvet főleg a baromfitenyésztő kiskgazdák számára írta meg Molnár Pál. Azok pedig csak annak a tyúkoknak a tenyésztésével akarnak foglalkozni, amelyek évszázadok óta apáról fiúra szállva meggyökereztek az ősi birtokukon, földjükön és kipróbáltan a legjobban beváltak a hazai köztenyésztésben. Ezekkel még a mi kiskgazdáink is hajlandók pepecselve foglalkozni és nemesíteni is (mint az a törzskönyvelési adatainkból kiviláglik!) de az idegen fajták kultuszára még a hatalom is csak nehezen tudja rávenni őket, — legfeljebb úgy, ha egy kis... állami subvencióval kopogtat be a tyúkóljaikba.

Aki tehát olyan fajtákat ajánl könyvében, agyba-(főbe) dicsérve azokat a népek, amiket ez még hirtől sem ismer, — az merőben üres szalmát csépal.

Molnár Pál nem ezt teszi. Ő nagyon helyesen azt mondja könyvében, hogy úgy a magányosoknak, mint az államnak meg kell becsülni a parlagi tyúkot és komolyan törődni annak tervszerű kitenyésztésével. Ezt a fajtát megtartani egészen észszerű kötelesség, hisz mint husbaromfi, államháztartásunk jövedelmezőségének leghatékonyabb emelője. A Csonka-ország tyúkállományának 91 százaléka a nép kezén van s ez csaknem kivétel nélkül magyar parlagi. Ezért a fősulyt tehát a népies tenyésztésre kell fektetni. Ami pénzt az ország baromfiakból és tojásból bevesz, az teljes egészében innen ered. Az egyetlen tartós és értékes sikert, szemben bármely divatfajta ideig-óráig tartó uralmával, mégis egyedül a magyar parlagi nemesítése tudna kiküzdéni!

Es mostan állunk meg itten egy pillanatra. A mi közbecsülésben álló és osztatlan szeretetünkre érdemesült derék felelős szerkesztőnk már több ízben adott nekünk tért a hivatalos lapjának hasábjain arra, hogy erről az országos fontosságú kérdéstről a mezőgazdasági szaktanárok és a mezőgazdasági népoktatók olyannyira illetékes nagy tábora előtt is írhattunk és kifejtettük a nemzeti szempontból üdvös irányokat és teendőket.

Ezeket az irányokat és teendőket igen nagy horizontu tudással a legszebben és a legmarkánsabban a magyar baromfitenyésztők egyik nesztorja, Polónyi Manó írta meg a múlt esztendőben »A magyar parlagi baromfi védelme« című monumentális munkájában.

Ez a mű már nagyon sok mezőgazdasági szaktanároknak és mezőgazdasági népoktatóknak az íróasztalán van, de az íróasztalán van minden komoly és szaktekintélyével sullyal bíró baromfitenyésztőnek, mezőgazdának és kiskgazdának is.

Ezek egyike a mostani könyv szerzője és kiadója is. ...Tehát nem hangzott el hiába az okos szó és nem enyészett el a hang a pusztában nyomtalanul: amit ma háromnegyed éve még csak egy nagytudású és megin-

gathatatlan hitű szakember bátor szókimondása hirdetett: azt mostan már az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara is vallja, hirdeti és követeli is!

Mezőgazdasági szaktanárok és mezőgazdasági népoktatók lapjában írok.

Szükséges tehát még egy eszmét kiragadnom e könyvből.

Ime, így hangzik ez szószerinti idézésében:

»A népek azt a magatartását, aminek legtöbbször az ostobaság és a rövidlátás a forrása, igen nagy kerékkötőnek látom abban, hogy a baromfitenyésztés a falvakban igazán számottevő és jövedelmező gazdálkodássá váljék. Ennek a nehézségnek a leküzdésében az állami jó példának volna igen nagy szerepe. Egyrésztől úgy, hogy a nagytenyésztetek szaporítása helyett a mintatrágyatelepekhez hasonlóan a községekben s a tanyai kis- és nagyobb gazdaságokban megfelelő világos és tisztántartható minta-baromfiházakat építene föl. Másrésztől pedig a legerőteljesebben megindítaná a vándoroktatást és különös gondot fordítana rá, hogy az oktatók alaposan szakképzett, ügyes emberek legyenek. Reájuk oly mérhétlenül nagy szükség volna, hogy a baromfitenyésztés országra szóló ujjáteremtő munkáját nélkülök el sem tudom képzelni. Ha be lehetett őket állítani a méhészet szolgálatába, miért hiányoznak itt, ahol oly komoly és nagyszabású feladat vár rájuk?«

Tehát a magyar falu boldogulásának ismét csak a mezőgazdasági szaktanárok és a mezőgazdasági népoktatók a letéteményesei, azok létszámánka a szaporítása és áldásos munkájuknak a megbecsülése vezethet csak sikerre, eredményekre.

En pedig még hozzá teszem azt is: Hátha még a már meglévő önálló gazdasági népisiskolák, a mezőgazdasági szakiskolák és továbbképző iskolák igazgatóságai kapták volna az állami baromfitenyésztéstfejlesztési kölcsönöket!

Ha őket kötelezték volna a minden iskolával kapcsolatosan kiépítendő minta-haszonbaromfitelepek fölállítására!

Es a kiskgazdák kioktatására, az észszerű baromfitenyésztés elterjesztésére!

Persze szabadon választható, vagy legalább is körzetekint egységesített baromfi fajtákkal!

Ki hinné?! Es ki tudná: — hol állana már baromfitenyésztésünk ma?

(En sejttem. Azt hiszem, mindnyájunk sejtte. Sőt tudja is. Éppen ezért fölösleges erre válaszolni.)

Ha csak egy kevéssel is több szakértelemmel foglalkoznának a háziszárnyasokkal a kiskgazdáink és a falusi asszonyok, és... ha — a minden kétségen kívül álló nagy baromfiszerezetüket és odaadásukat csak egy kissé is célirányosabban fejtenék ki, ...ha — jobb és egészségesebb ólakban helyeznék el őket, ...ha — kielégítőbb mennyiségű és a termelési iránynak jobban megfelelő táparányu és tápértékű takarmányokon tartanák őket, ...ha — a tenyész-kiválasztásra, a párosításra, a hozam ellenőrzésére és a kiselejtezésre nagyobb gondot fordítanának, valamint ...ha — a minden esztendőben végigpusztító baromfibelegések — járványok és fertőzések megállítására az idejében történő és hathatós óvintézkedéseket megtennék, és ...ha — a nagy állatok részéről nem nélkülözött tisztaságot is megkapták azok a kicsi tojásokból külföldi valutákban nekünk óriási pénzhegyeket összekotkodácsolni képes remek magyar tyúkaink, — akkor, igen, akkor, talán... nem is volna olyan nagyon pusztá ábránd az a mi hő óhajunk, — hogy: — a magyar »nyomor falvából« valamikor, még... »boldog falva« is lesz!...

Az Országos Kongresszusi Kiállításra való készülődésben ne feledkezzetek meg szegényes könyv- és gyűjteménytárunkról!

■ Takarmányokat bérmentve szállítjuk! ■

R. kat. Mezőgazdasági Iskola Baromfitelepe

Gyöngyös (Heves megye)

A baromfityenyésztés csak fehérjetakarmányok etetése mellett lehet jövedelmező. Mivel az egyes gazdaságoknak sem alkalmas készülékük nincs a keveréktanulmányok elkészítésére, sem nem tudják a keverék készítéséhez szükséges anyagokat olcsón beszerezni és sokszor nem is tudják elkészíteni megfelelően, elhatároztuk, hogy olcsó áron s feltétlenül megbízható minőségben baromfitakarmányokat hozunk forgalomba.

Plombált zsákokban forgalomba hozunk:

1. Teljes takarmánykeveréket.
2. Erőtakarmánykeveréket.
3. Csontlisztet.

A teljes takarmánykeverék tartalma;

Carnarina husliszt. Töpörtyüliszt. Halliszt. Vérliszt. Csontliszt. Szójadara. Napraforgó magpogácsa. Tögmagpogácsa. Szénsavas mész. Faszénpor. Éles mosott kvarc. Jódkáli- Konyhasó. Kénpor. Buzadara. Árpadara. Zabdara. Tengeridara.

Az erőtakarmánykeverékben a buza, árpa, zab, tengeridara és korpa kivételével minden van. E darákat egyes telepeken is belekavarhatják az erőtakarmányba. **50 kg. erőtakarmányhoz kell 100 kg. ily dara és korpa.**

Hogy a távolság a szállításnál ne drágítson, a vasuti fuvardíjat magunkra vállaljuk s áraink ab vevő vasutállomásáig értendők. Egy mázsa teljes takarmánykeverék 30 pengő, egy mázsa erőtakarmánykeverék 48 pengő a megrendelő vasutállomására szállítva. A zsákokért darabonként 80 fillért számítunk. Szállítás utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése mellett. Ab Gyöngyös 2 P.-vel olcsóbb. 1 q csontliszt ab Gyöngyös 35 P. — Csibék részére külön összeállítású takarmánykeveréket készítünk ugyanilyen árak mellett.

Baromfitelepünkről ajánljuk: *leghornkakasokat* darabonként 10 pengőért, *rhode island kakasokat* 12 pengőért, *pekingi gácsérokat és tojókat*, óriási tojáshozamu *khaki tojókat* darabonként 20 pengőért. *Németországból tojásból importált*, teljesen idegen véru khaki gácsérokat 10 pengőért darabonként. Csomagolásért darabonként 50 fillért számítunk fel. *Csincila, havanna és ezüst-nyulak* darabja 8 P. Szép tenyészállatok.

Magyarország legnagyobb keltető központja épül telepünkön — Csibéink életerősek, szépen fejlettek. *Bérekeltetést* csak vérvizsgált telepekről vállalunk. Bérekeltetési díj tojásoként 10 fillér, amit a tojások küldésével egyszerre kell beküldeni. Külön díj a kikelt csibék után nem fizetendő. Kacsatojások keltetését nem vállaljuk. — *Napocsibe* csaknem korlátlan mennyiségben jegyezhető: március végig 80 fillér, áprilisban 60 fillér, májusban 50 fillér, júniusban 40 fillér darabonként. Csomagolás önköltségi áron. Előzetes lekötéseknél a vételér 25 százaléka fizetendő. Enélkül a kötés reánk nem kötelező. *Nagyobb vételnél engedmény.* — Leghorn és rhode *tenyésztojások* darabonként 40 fillérért. Khaki és pekingi tojások darabonként 80 fillérért. 100 pengős tojás vételnél a tojásokat alkalmazottunk vasuton, teljesen ingyen szállítja a megrendelőhöz. 90 százalékos csiraképességi garanciát vállalunk.

Áraink olcsók, mert mindent vagóntételben szerzünk be és nem a haszonért dolgozunk, hanem a szakszerű baromfityenyésztés propagálásáért. Tessék számolni s akkor bebizonyul, hogy nem lehet otthon néhány mázsás hus- és halliszt beszerzése mellett a takarmányokat árainkért előállítani.

Faiskola termékek. Bokorrózsák drb.-ként 50 f. Pószmétecsemeték 100 drb.-ként 35 P, 1000 drb. 300 P.

A. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 884-05-76/1930. sz. rendeletével, (Hivatalos Közlöny 1930 Jun. 1) az 1930-31. tanévre kizárólagosan en edélyezett

ÖNÁLLÓ GAZDASÁGI NÉPISKOLAI TANKÖNYVEK

Az önálló gazdasági népiskolák az idei tanévtől kezdve már saját különleges tankönyvüket adhatják fiú- és leánytanulóik kezébe. Gondos előkészítés után megjelent a gazdasági népiskolai szakpedagógusok új tankönyvének első két kötete:

Gazdaleányok könyve

Első rész

a gazdasági népiskolák
I. leányosztálya számára

Szerkesztette

GÉHER LAJOS

gazd. népisk. igazgató, szakfelügyelő

Gazdafiuk könyve

Első rész

a gazdasági népiskolák
I. fiúosztálya számára

Szerkesztette

GÉHER LAJOS

gazd. népisk. igazgató, szakfelügyelő

Engedélyezve 884-05-76-1930. VKM. sz. rendelettel.

Az elsőosztályos kötetek munkatársai:

Bors Ignác
Deák Katalin
Györfy Géza
Vitéz Gyutay István

Kápolnay József
Nagy József Béla
Nagy Károly
Obingerné Czirmes Irén

Pápayné Fekete Julia
Pigniczky Ferenc
Rácz Sándor
Sebők Sándor

Idézetek a hivatalos bírálatból:

„A tankönyv szelleme hazafias, a jövőt meglapozó. Mély valláserkölcsi nevelést tűz ki célul, ennek szolgálatában áll és fontos hivatást teljesít.“

„Tudomány, módszer, előadás és terjedelem tekintetében az iskola követelményeinek megfelel. Az iskola tantervét és utasításait betartja. Az eddig megjelent ily arányú tankönyveknel sokkalta jobb és megfelelőbb.“

„A könyv nemcsak alkalmas, hanem uttörő munka.“

Géher Lajos

könyvsorozata évről-éve fokozatosan egészül ki; az 1930-31 tanévben tehát a II. és III. osztály változatlanul az alább felsorolt önálló gazdasági népiskolai könyveket használja:

ABONYINÉ KERESZTURY MARGIT: *Olvasó- és tankönyv* a leányiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 63,986/1928.)

UJLAKI VILMOS—VARGA MÁRTON: *Olvasó- és tankönyv* a fiúiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 61,438/1928.)

Tankönyvjegyzék, árjegyzék, bevezetés céljából kívánt tiszteletpéldányok megküldését sziveskedjék bizalommal tankönyv-osztályunktól levelezőlapon kérni.

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.